

vel iratus, non videtur ex ignoracione agere, sed ob aliud quippiam ex iis quæ dicta sunt: quippe cum non sciens, sed ignorans agat. Vnusquisque igitur prauus quid agendum, à quibusque abstinendum sit, ignorat: obque huiuscemodi errorem iniusti, & omnino mali homines efficiuntur. Inuitus igitur dici debet, non si quis ignorat id quod conducit: non enim ignoratio, quæ in electione consistit, inuiti est causa, sed prauitatis: neque ea quæ est vniversalis: quippe cum ob eam homines vituperentur, sed ea, quæ circa particularia versatur, in quibus & circa quæ actio existit. in his enim & misericordia & venia locum habet: nam qui horum aliquid ignorat, is sanè inuitus agit. Melius autem fortasse est, vt hæc quænam, & quot sint, explicemus: considerandum igitur est, quis, & quid, & circa quid: aut in quo agat: interdum etiam quo, vt instrumento: & cuius causa, vt salutis: & quo modo, vt sensim aut vehementer. hæc enim omnia nisi insanus sit, nemo ignorat: sed neque ipsum agentem: quo pacto enim se ipsum ignorauerit quippiam: ignorant tamen id quod agit aliquis potest: exempli causa, cum lapsos se dicendo esse inquit, aut ignorasse arcanum esse: vt Aeschylus mysteria: aut ostendere volentes emisisse, vt catapultam, existimare etiam aliquis filium esse hostem posset, vt Merope: & mucronatam hastam retusam esse: & lapidem esse pumicem, posset item quis salutis causa verberans ac feriens interficere, & monstrare volens, quemadmodum faciunt ij qui summis manibus certant, percutere. Cum in omnibus igitur his, in quibus est actio, ignorantia contingat, fit, vt qui aliquid ex his ignorauerit, inuitus egisse videatur, atque id in præcipuis maximè, præcipua autem esse ea videntur, in quibus ipsa actio est, & id cuius causa quippiam fit. Oportet tamen, vt actio hæc quæ ex tali ignoracione inuoluntariè facta esse dicitur, dolorem ac penitentiam afferat.

CAPVT III.

CUm igitur inuitum sit, quod vel vi vel ignoracione agitur: spontaneum illud esse videbitur, cuius principium est in eo qui agit, particularia cognoscente in quibus actio consistit. Fortasse enim non rectè dicuntur inuita ea esse, quæ vel ex ira, vel ex cupiditate efficiuntur. Primum enim nullum ex aliis animalibus sponte ager: sed neque pueri. Deinde, v-

Α οὐ δοκεῖ δι' ἀγνοίαν πράττειν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἤδη ἐπιθυμίαν· ὡς εἰδὼς δὲ, ἀλλ' ἀγνοῶν· ἀγνοεῖ μὲν οὐκ οὐκ ὁ μοχθηρὸς ἀδελφὸς ἀφαιρῆται, καὶ ἂν δὴ ἀφαιρῆται· καὶ διὰ τὴν ταυταύτην ἀμαρτίαν, ἀδικῶς καὶ ὅλος κακοὶ γίνονται, τὸ δὲ ἀκούστων βούλεται λέγειν, ὡς εἶπερ ἀγνοεῖ τὸ συμφέρον· οὐ γὰρ ἔστι τῆ περιουσίᾳ ἀγνοία, αἴτια τῆ ἀκαλοσύ, ἀλλὰ τῆς μοχθηρίας. οὐδ' ἡ κακῶδου· φέρνται γὰρ διὰ τὴν ταυταύτην· ἀλλ' ἡ κακῶδ' ἔγκρατος, ἐν οἷς καὶ πρὸς ἀπὸ ἀφαιρῆται· ἐν τοῦτοις γὰρ καὶ ἔλεος, καὶ συγγνώμη· ὁ γὰρ τοῦτων πᾶν ἀγνοῶν, ἀκαλοσίως πράττει. ἴσως οὐκ οὐκ χεῖρον διορίσται αὐτὰ, τίνα, καὶ πόσα ὄντι, τίς τε δὴ, καὶ τί, καὶ πρὸς τί, ἢ ἐν τίνι πράττει· ἐπιτοὶ δὲ καὶ τίνε, ὅσον ὄργισται· καὶ ἐνεκεν τίνος, ὅσον σωτηρίας· καὶ πρὸς ὅσον ἡρέμα, ἢ σφόδρα, ἀπεινται μὲν οὐκ ταῦτα οὐδεὶς ἀγνοήσειε, μὴ κακῶδης· δὴλον δὲ, ὡς οὐδὲ τὸν πράττοντα· πῶς γὰρ ἂν οὐκ ἔσθ' ἡ ἀγνοία, ἀγνοήσειεν αὐτὸς· ὅσον, λέγοντες φασιν ἐπιπεσεῖν αὐτῶν, ἢ ἐκ εἰδέναι ὅτι δόσθηται αὐτῶν, ὡς περ Αἰχμύλος τὰ μυστικά· ἢ δειξέτω βουλόμηνος, ἀφαιρῆται, ὡς ὁ τὸν κατὰ πᾶν τῶν. οἰσθίη δὲ αὐτὸς καὶ τὸν ἕν ὅσον πολέμῳ ἐστὶν ὡς περ ἡ Μερῶπι· καὶ ἐσθ' ἡ ἀφαιρῆται τὸ λελογημένον δόρυ· ἢ τὸν λίθον μίσηται ἐστὶν· καὶ ὅτι σωτηρίᾳ πάντας, δόσθηται αὐτῶν· καὶ δειξέτω βουλόμηνος, ὡς περ οἱ ἀκροχρεῖζόμηνος, πατὰ ξειν αὐτῶν. πρὸς πάντα δὲ ταῦτα τῆς ἀγνοίας οὐσίως, ἐν οἷς ἡ ἀφαιρῆται, ὁ τοῦτων πᾶν ἀγνοῶσας, ἀκων δοκεῖ πρὸς ἀφαιρῆται, καὶ μάστιγι ἐν τοῖς κωλυτάτοις· κωλυτάτα δὲ ἐστὶν δόκαϊ, ἐν οἷς ἡ ἀφαιρῆται καὶ οὐκ ἐνεκεν· τῆ δὴ καὶ τῶν ταυταύτην ἀγνοίαν ἀκαλοσίως λειτουργοῦν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀφαιρῆται λυπηρῶν ἐστὶν, καὶ ἐν μεταμέλει.

Κεφάλαιον γ.

Οὐτως δὲ ἀκαλοσίως, τὰ εἰσὶ καὶ δι' ἀγνοίαν, τὸ ἀκούστων δόσθαι αὐτῶν, οὐκ ἂν ἀρχὴ ἐν αὐτῶν εἰδῶν τὰ κακῶδ' ἔγκρατος ἐν οἷς ἡ ἀφαιρῆται· ἴσως γὰρ ἐκ ἀλλῶς λέγει τὸ ἀκούστων ἐστὶν τὰ διὰ θυμῶν, ἢ δι' ὀπιθυμίας. ἀφαιρῆται μὲν γὰρ οὐδὲν ἐπὶ τῶν ἀλλῶν ζώων ἐκαιοσίως ἀφαιρῆται, οὐδ' οἱ πᾶσι δες· εἴτα, πόττηρον οὐδὲν ἐκαιοσίως ἀφαιρῆται τῶν δι' ὀπιθυμίας, an honesta